

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет біології, географії та екології
Кафедра географії та екології

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ФРАНЦІЇ: МЕТОДИЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ В
ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: здобувач 4 курсу 05-414 групи
Спеціальності 106 Географія
Освітньо-професійної програми «Географія»
Освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Географія)»
Сисоєв Станіслав Вячеславович
Керівник к.соціол.н., доцент Гоманюк М.А.
Рецензент вчитель географії Одеського ліцею
№ 57, Одеської міської ради Луцкіна І.В.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи навчання теми	
«Зовнішня торгівля Франції» в шкільному курсі географії..	6
1.1. Загальна характеристика Франції – як країни.....	6
1.2. Місце Франції – як країни, в шкільному курсі географії...	8
Розділ 2. Методологія вивчення теми «Зовнішня торгівля	
Франції» в шкільному курсі.....	11
2.1. Методи навчання.....	11
2.2. Засоби навчання.....	15
2.3. Прийоми навчання.....	18
Розділ 3. Розробка уроку з теми «Зовнішня торгівля Франції» у	
10 класі.....	21
3.1. «Зовнішня торгівля Франції» в курсі «Географія: регіону і	
країни».....	21
3.2. План конспект-уроку.....	22
Висновки.....	29
Список використаних джерел.....	31

ВСТУП

Актуальність теми. Франція характеризується однією з найбільших економік Європейського Союзу та є важливим гравцем на світовому ринку. Франція має багату історію взаємодії з різними країнами, яка охоплює період від колоніальних часів до сучасності.

Зовнішня торгівля будь-якої країни є важливою складовою глобалізації та міжнародної економічної взаємодії. Розуміння того, як функціонує зовнішня торгівля Франції, може допомогти учням зрозуміти, які виклики та можливості пропонує глобалізація та як впливає на життя людей у різних країнах. Окрім цього, знання про зовнішню торгівлю Франції є важливим для того, щоб учні краще зрозуміли світову економіку та взаємодію між країнами.

Зазначена тема, також може сприяти формуванню навичок критичного мислення та аналізу, а також допомогти учням зрозуміти, як глобальні процеси впливають на їхнє життя, як функціонують світові ринки та як вони впливають на економічний розвиток країни. Саме тому кваліфікаційної роботи є актуальною.

Мета роботи: вивчити методiku викладання теми: «Зовнішня торгівля Франції» в шкільному курсі географії.

Для реалізації поставленої мети роботи, нам необхідно було вирішати наступні **завдання**:

1. Надати загальну характеристики Франції та особливостям її економіки.
2. З'ясувати місце теми «Зовнішня торгівля Франції» в шкільному курсі географії.
3. Проаналізувати та описати методи, прийоми та засоби навчання, які використовуються під час вивчення теми «Зовнішня торгівля Франції».

4. Розробити урок на тему: «Зовнішня торгівля Франції».

Об'єкт дослідження: методика навчання географії в закладах загальної середньої освіти.

Предмет дослідження: методика навчання теми: «Зовнішня торгівля Франції».

При написанні наведеної кваліфікаційної роботи були використанні наступні **методи наукового дослідження:**

Метод літературного аналізу – застосовувався під час вивчення теоретичної інформації про Францію та методичних тенденцій навчання географії у шкільному курсі.

Метод картографічного аналізу – був застосований для отримання певної інформації про просторові особливості економічних зв'язків Франції.

Метод порівняння – використовувався під час аналізу різних методів, засобів та прийомів, які в більшості випадків застосовуються при навчанні географії в шкільному курсі.

Метод узагальнення – використаний нами, під час аналізу певних теоретичних матеріалів для підготовки конспекту-уроку.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали кваліфікаційної роботи можуть бути застосовані у шкільному курсі географії, під час викладання теми «Країни Європи»

Апробація результатів дослідження. Представлена кваліфікаційна робота пройшла апробацію під час виробничої практики, а також під час науково-методичних семінарів факультету біології, географії та екології, в Херсонському державному університеті.

За матеріалами кваліфікаційної роботи була підготовлена до друку стаття «Методичні особливості викладання теми «Зовнішня торгівля Франції» в шкільному курсі географії». Публікація буде надрукована у найближчому номері «Наукових записок Херсонського відділу Українського географічного товариства».

Структура роботи. Загальний об'єм роботи 33 сторінок. В межах представленої роботи виділяється наступні складові частини: зміст, вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел.

Вступ. В межах відповідної частини роботи, представлені її актуальність, представлено визначення мети та завдань, сформульовані об'єкт та предмет дослідження. Описані застосовані методи дослідження, наведено практичне значення та результати апробації кваліфікаційної роботи.

Розділ 1. У представленій частині роботи, наводиться загальна соціально-економічна характеристика Франції та визначається місце теми «Франція» в структурі шкільного курсу географії.

Розділ 2. У наведеному розділі представлені методологічні особливості викладання теми «Зовнішня торгівля Франції», описані використані методи, засоби та прийоми навчання, які застосовуються під час викладання зазначеної теми.

Розділ 3. У представленій частині роботи, описана методична особливість теми «Франція» у 9 класі (Географія: регіони та країни), а також наведений план-конспект уроку «Зовнішня торгівля Франції».

Висновки. Наведені отримані результати дослідження.

Список використаних джерел складається із 28 джерел.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ТЕМИ «ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ФРАНЦІЇ» В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ

1.1. Загальна характеристика Франції – як країни

Франція представляє собою високорозвинену європейську країну, яка входить до складу Європейського Союзу та належить до країн «Великої сімки». Офіційна назва країни – Французька Республіка [17]. За просторовим розташування відповідна країна займає крайню західну частину Європейського субконтиненту (рис. 1.1). Загальна площа країни – 547 тис. км², за розміром території вона займає 48-ме місце серед країн світу та 2-ге – в Європі [9, 10].

Рис. 1.1. Розташування Франції в межах Європейського субконтиненту (розроблено на базі ресурсу Google Earth).

Загальна чисельність населення складає 61,9 млн чоловік, за відповідним показником вона займає 20-е місце у світі та 2-ге – у Європі [17]. Столицею Франції є Париж, кількість населення – 2,161 млн чоловік.

Історично склалось, що у Франції, центром системи розселення є саме Париж, навколо якого формується ядро, в межах якого концентрується майже 1/5 частину населення країни. Для відповідної країни характерна дуже висока урбанізація [12, 23].

В структурі територіально-адміністративного устрою Франції виділяється 95 департаментів, одна особлива територіальна одиниця (Корсика), 4 «заморські території», а також 2 спеціальні територіальні одиниці (острови Майотта, Сен-П'єр і Мікелон) [20].

Франція представляє собою високорозвинуту, постіндустріальну країну, яка посідає 15-те місце в Європі та 22-ге – в світі, за ВВП на душу населення. За останні десятиліття економіка Франції зазнала значних структурних зрушень, а саме у первинному секторі, відбулося згортання видобувної промисловості. Сільське господарство Франції, продовжує відігравати дуже важливу роль в економіці, хоча в ньому зайнято лише 2,8 % населення [9, 17].

В цей же період в 1,5 разів скоротилося місце вторинного сектору, але в той же час у переробній промисловості зросла частка новітніх галузей: машинобудування, хімічної промисловості та енергетики. Важливе значення в економіці Франції має виробництво та продаж предметів розкоші.

В той же час, в економіці Франції сформувався дуже значущий третинний сектор. Відповідний сектор охоплює понад 3/4 зайнятого населення та зумовлює вироблення 79 % ВВП країни. У відповідному секторі французької економіки домінують наступні види діяльності: фінансова, освітня, рекреаційна та транспортна [23].

Франція представляє собою християнську країну, в межах якої домінуюче населення католики, але з кожним роком збільшується мусульманська частина населення. Франція є членом різноманітних міжнародних організацій – Європейського Союзу, ООН, НАТО. Офіційна мова – французька.

1.2. Місце Франції – як країни, в шкільному курсі географії

Географічна освіта в умовах сучасної української школи, не може бути виключно джерелом новітніх знань про Землю, вона повинна бути базою, для формування географічного та природоцентричного світогляду. Саме завдяки географічній освіті потрібно виховати справжніх господарів своєї землі, які люблять рідний край, але при цьому знають позитивний та негативний досвід розвитку різних країн світу. Знання досвіду інших країн дозволить в майбутньому розбудувати сильну у економічному та політичному відношенні Україну [11, 12, 14].

Саме тому шкільна географічна освіта повинна бути спрямована на реалізацію певної кількості завдань, серед яких достатньо важливе значення має інформація про розвинуті країни світу [13].

Як відомо [6, 7], зміст та структура програми зі шкільного курсу географії базуються на загальноприйнятих принципах наступності та неперервності шкільної освіти, а також її інтеграції на базі різних міжпредметних зв'язків.

Географія у шкільній програмі представлена з 6 по 11 клас (рис. 1.1), але певні базові географічні знання школярі отримують вже в курсі «Природознавство» (початкова школа) [6, 7].

Рис. 1.1. Шкільний курс географії та його структура (розроблено за Навчальною програмою для закладів загальної середньої освіти: 6-9 клас та 10 – 11 клас) [6, 7].

В 5 класі під час пропедевтичного курсу «Природознавство», здійснюється поглиблення географічних знань, а саме у школярів формуються базові уявлення, насамперед про Всесвіт, Сонячну систему, Землю як планету та її складові [7].

В 6 класі в курсу «Загальна географія» у учнів формується уявлення про Землю як природний комплекс. Характеризуються земні оболонки та описуються їх особливості, а також їх взаємодія між собою. Відповідний курс географії також містить певні відомості про географічні подорожі та дослідження планети Земля, до того ж формуються уявлення про зображення земної кулі на глобусі й карті, наводиться кількість і просторові особливості розміщення населення по планеті, описуються людські раси, надається характеристика положення України та окремих держав на політичній карті світу [7].

В 7 класі в курсі «Материка та океани» відбувається формування географічних знань про природу материків та океанів, описується їх цілісність і диференціація, розповідається про населення та особливості їх життєдіяльності у різних природних умовах. В той же час істотно розширюються знання про географічну оболонку та її компоненти [7, 12, 13].

У 8 класі, в курсі «Україна у світі: природа та населення», у учнів формується уявлення про рідну країну. Курс побудований на основі інтеграції, яка реалізується у поєднанні фізико- та суспільно-географічних складників. Під час курсу проводиться вивчення природних комплексів і населення України, а також свого регіону, але з урахуванням вже здобутих знань про природу материків і океанів, населення країн світу з курсу географії, який вивчався у 7 класі [7].

В 9 класі викладається курс «Україна та світове господарство». Головною метою відповідного курсу є формування у учнів знань про тенденції розвитку національного та світового господарства й визначення місця України в сучасному світі [7].

В 10 класі викладається курс «Географія: регіони та країни». Представлений курс спрямований на формування в учнів певних знань про особливості населення й просторової організації господарської діяльності у регіонах світу та окремих країнах. Важливе значення надається формуванню у учнів вмінь орієнтуватися у світових і регіональних соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних процесах [6, 20, 21].

В розділі 1 «Європа», виділяється окрема тема «Країни Європи». Саме в цій темі учням наводиться інформація про Францію. Визначається місце країни у світі та регіоні. Аналізується модель економічного розвитку, а це дозволяє визначити місце країни у міжнародному поділі праці. Наводиться система розселення. Визначаються особливості сучасного постіндустріального розвитку Франції. Наводяться складники третинного сектору. Описуються промислові виробництва, які зумовлюють міжнародну спеціалізацію країни. Аналізуються особливості аграрного сектору. Визначаються зовнішні економічні зв'язки [6, 12, 13].

Курс географії в 11 класі «Географічний простір Землі» акцентовано розкривається сутність географічної науки. Здійснюється інтегрування знань про природу, людину та її господарську діяльність. У учнів формується чітке уявлення про базові закономірності будови і розвитку геосфери та загальні суспільно-географічні закономірності світу з метою забезпечення сталого розвитку [6, 12, 14].

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ФРАНЦІЇ» В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ

2.1. Методи навчання теми

Методи навчання в географії [8, 15, 18], являють собою сукупність різноманітних стратегій та підходів, які обираються для безпосередньої передачі інформації та спрямовуються на отримання різних географічних знань. В шкільному курсі географії як правило використовуються різноманітні методи, серед яких:

Метод проектування. Це певний підхід до навчання, під час якого учні створюють проекти, що базуються на дослідженнях та аналізах певної теми. В географії метод проектування може бути дуже ефективним для підвищення рівня знань та розвитку вмінь учнів, особливо в контексті географічного дослідження [17].

Метод інтерактивної взаємодії. Представляє собою підхід в навчанні, під час якого учні взаємодіють один з одним та з вчителем, спілкуються, обмінюються ідеями та думками, розв'язують завдання та проблеми. У географії метод інтерактивної взаємодії може бути дуже ефективним, оскільки географія - це наука про взаємодію людини з оточуючим світом [19, 26].

Метод проблемного навчання. Це певний підхід до навчання, в якому учні вивчають новий матеріал, зосереджуючись на вирішенні певної географічної проблеми. В географії відповідний метод можна використовувати при залученні учнів до вивчення певних актуальних глобальних проблем, які стоять перед географічною наукою. Наприклад, учні можуть вивчати вплив зміни клімату на природні ресурси або економіки країн, досліджувати географічний розподіл населення та його динаміку, вивчати вплив глобалізації на культуру та ін. (рис. 2.1) [22, 28]

Рис. 2.1. Проблема усихання озера Чад, як приклад, для застосування методу проблемного навчання.

Метод дослідницького навчання. Представляє собою підхід в навчанні, який заснований на активній участі учнів у дослідницькому процесі, що дозволяє їм зрозуміти причини та наслідки географічних явищ та процесів. В географії метод дослідницького навчання може бути дуже ефективним, оскільки географія - це наука, що зосереджується на вивченні географічного простору та взаємодії між людиною та середовищем [12, 13].

Картографічний метод. Важливий підхід до вивчення географії, який базується на використанні карт та інших графічних зображень, щоб показати розташування та характеристики географічних об'єктів та явищ [22].

Кarti в географії використовуються для візуалізації географічної інформації та створення неї зрозумілішою та доступнішою для аналізу та дослідження. Кarti можуть відображати такі елементи, як континенти, країни, міста, річки, озера, гори та інші географічні об'єкти, а також такі характеристики, як клімат, рельєф та рівень економічного розвитку [3].

Тема «Зовнішня торгівля Франції» є важливою, при навчанні географії у шкільному курсі. Завдяки відповідній темі учні вивчають та

на намагаються зрозуміти висновки, щодо позитивного досвіду розвитку торгівлі, однієї із найкращих економік світу. Вивчення цієї теми допомагає зрозуміти, як зовнішні торгівельні зв'язки Франції сприяють її економічному процвітання [4].

Для ефективного вивчення досліджуваної теми, необхідно застосовувати різні методи навчання, серед яких: метод проектів, метод інтерактивного навчання, метод проблемного навчання, метод дослідницького навчання та метод картографічного аналізу.

При викладанні теми «Зовнішня торгівля Франції», можливо застосовувати метод проблемного навчання. Відповідний метод є ефективним підходом до вивчення географічних проблем, який полягає у розв'язанні учнями реальних проблем та завдань, пов'язаних з обраною темою. Якщо мова йде про вивчення Франції, то метод проблемного навчання можна використовувати для залучення учнів до вивчення проблеми економіки, зовнішньої торгівлі та ін. аспектів цієї країни [17].

Метод проектування є ефективним підходом до вивчення географії, який полягає у створенні проекту або плану дій з метою дослідження конкретної теми. Якщо мова йде про вивчення зовнішніх торгівельних зв'язків Франції, то метод проектування можна використовувати для залучення учнів до вивчення економічних, політичних, історичних та географічних аспектів цієї теми.

Метод інтерактивного навчання є ефективним підходом до вивчення географії, який сприяє більш активній участі учнів у навчальному процесі та забезпечує залучення їх до спільної діяльності. Якщо мова йде про вивчення зовнішніх торгівельних зв'язків Франції, то метод інтерактивного навчання можна використовувати для залучення учнів до вивчення економічних та географічних акцентів відповідної теми [26].

Основною метою методу інтерактивного навчання є створення сприятливого середовища для співпраці та обміну інформацією між

учнями та викладачем. Учні повинні бути активно залучені до діяльності та брати участь у різних інтерактивних вправах, таких як:

- дискусії та обговорення важливих питань, що стосуються зовнішніх торгівельних зв'язків Франції, таких як економічні виклики, відносини з іншими країнами тощо;

- Групова робота та колективне вирішення завдань, що стосуються аналізу зовнішніх торгівельних зв'язків Франції з іншими країнами та міжнародними організаціями;

- Створення мультимедійних презентацій та інших проектів, що демонструють зовнішні торгівельні зв'язки Франції та їхній вплив на економіку країни.

Метод дослідницького навчання є ефективним підходом до вивчення географії, він дозволяє учням активно залучатися до дослідження теми та розв'язуванню проблем, пов'язаних з нею. Якщо мова йде про вивчення зовнішніх економічних зв'язків Франції, то метод дослідницького навчання можна використовувати для залучення учнів до дослідження економічних та географічних проблем [25, 27].

Основною метою методу дослідницького навчання є відкриття нових знань та вмінь учням за допомогою самостійного дослідження, аналізу та синтезу інформації. Учні повинні бути активно залучені до діяльності та брати участь у різних дослідницьких проектах, таких як:

а) Дослідження та аналіз зовнішніх економічних зв'язків Франції з іншими країнами та міжнародними організаціями, включаючи аналіз статистичних даних, літературних джерел, веб-сайтів тощо.

б) Розробка дослідницьких питань та гіпотез, що допоможуть учням зосередитися на важливих аспектах зовнішніх економічних зв'язків Франції.

в) Розробка плану дослідження та методів збору інформації, що дозволять учням вивчати тему дослідження більш глибоко та комплексно.

Метод картографічного аналізу, ґрунтується на застосуванні карт та інших географічних візуалізацій, для ілюстрації зовнішніх економічних зв'язків. Наприклад, учні можуть використовувати карти для відображення напрямків туристичних потоків [14].

2.2. Засоби навчання

Засоби навчання – це різні види джерел знань, які використовуються у навчальному процесі в школі, для виховання в учнів різноманітних знань, умінь і навичок. Слід зазначити, що завдяки засобам навчання, проявляється найголовніший принцип в географії - принцип наочності. В географії учні достатньо часто опановують різні знання про природні об'єкти і явища, які взагалі неможливо спостерігати та сприймати безпосередньо [16].

Всі засоби навчання в географії, поділяються на дві групи: 1) засоби що забезпечують наочність навчання; 2) засоби які зумовлюють операційну діяльність учнів [14, 17, 22].

Різноманіття засобів навчання географії в шкільному курсі обумовлена їх розподілом за способом зображення або відображення географічних об'єктів та явищ у природному середовищі (рис. 2.2.).

Рис. 2.2. Різноманіття засобів навчання в географії [12].

Опрацювання підручника. Шкільний підручник представляє собою основний засіб навчання географії для учнів. Представлений засіб відноситься до описів та зображень різноманітних географічних об'єктів

та явищ за допомогою символів (рис. 2.2). Будь-який підручник вміщує в собі певні системи та обсяги географічних знань, які наведені у навчальній програмі. Кожен учень повинен вміти працювати з підручником, тому що кожен підручник являє собою основне джерело географічних знань для учнів, під час роботи як у класі, так і вдома [27].

Використання карт та атласів. Відповідні засоби представляють собою специфічний спосіб відображення реальності, який має вигляд певної просторової моделі, що вміщує багато різних географічних відомостей, необхідних для навчання. Застосування карт та атласів є невід'ємною та обов'язковою складовою освітнього процесу, при вивченні географії. Відповідні засоби надають можливість учням розуміти просторове розташування різних географічних об'єктів та визначати взаємозв'язок між ними (рис. 2.3) [25].

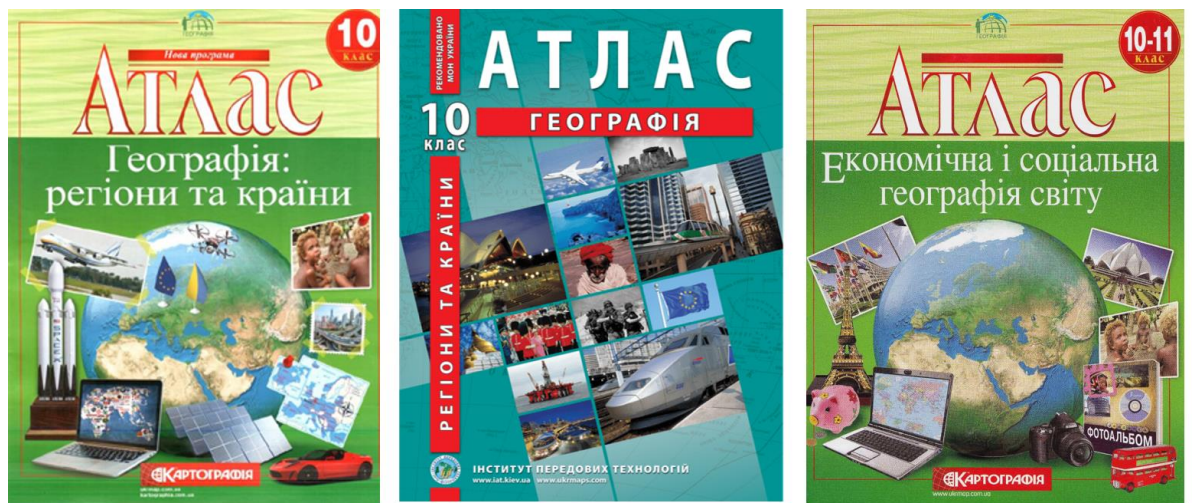

Рис. 2.3. Географічні атласи як використовуються під час викладання географії в 10 класі

Опрацювання статистичного матеріалу. При навчанні географії у школі, достатньо часто використовується різноманітний статистичний матеріал. Відповідний засіб навчання, впливає на підвищення пізнавальної активності учнів, а також зумовлює розвиток власної думки під час опису та оцінювання різноманітних географічних процесів і явищ.

Об'ємні засоби навчання. Представлені засоби навчання представляють собою різноманітні моделі, муляжі та макети [17].

Аудіовізуальні засоби. Важливими засобами навчання географії вважаються відео, аудіо та інші мультимедійні матеріали, демонстрація яких передбачає застосування певних технічних засобів навчання (монітори, телевізори, комп'ютери та ін.).

Саме тому, всі засоби навчання представляють собою невід'ємну складову процесу навчання географії. Використання різноманітних засобів під час навчання географії, повинно мати комплексний характер, лише за таких умов є можливість сформувати повноцінне засвоєння учнями запланованого програмою матеріалу [19].

При навчанні теми «Зовнішня торгівля Франції», використовуються наступні засоби навчання:

Книги та навчальні посібники. Представлені друковані або електронні матеріали, представляють собою певний теоретичний матеріал та конкретні приклади зовнішніх торговельних зав'язків Франції. Під час викладання відповідної теми доречно використовувати наступні карти: «Карта міжнародних торговельних партнерів Франції у 2020 році», «Карта головних експортних товарів Франції у 2020 році».

Відео та аудіо матеріали. Зазначені засоби навчання є дуже корисні при навчанні учнів з теми «Франція» та «Зовнішня торгівля Франції». Представлені засоби можуть представляти собою як теоретичний так і практичний матеріал.

Нижче наведено декілька цікавих відео фільмів на тему зовнішньої торгівлі Франції:

1) Made in France : документальний фільм про виробництво в Франції та її зовнішню торгівлю.

<https://www.youtube.com/watch?v=imJQ4j4hljk>

2) «Європейська торгівля»: відео-репортаж про торгівлю в Європі та ролі Франції у європейському економічному просторі.

<https://www.youtube.com/watch?v=nJcfdmWTsuk>

3) «Франція та Африка: торгівля, кооперація та розвиток»: відео-доповідь про зовнішню торгівлю Франції з країнами Африки та їх економічну співпрацю. <https://www.youtube.com/watch?v=nFV7SfYw8uA>

4) «Торгівля майбутнього: як розвивається технологічна торгівля у Франції»: відео-репортаж про нові технології та їх вплив на зовнішню торгівлю Франції.

<https://www.youtube.com/watch?v=LPW8KvJeV7Y>

Інтерактивні матеріали. Під час викладання теми «Зовнішня торгівля Франції» доречно застосовувати різноманітні віртуальні симулятори та тести, які допомагають учням зрозуміти, як відбувається зовнішня торгівля в досліджуваній країні [17, 19].

2.3. Прийоми навчання

Під прийомами навчання слід розуміти різні методи та технології, які застосовуються вчителями географії для ефективного засвоєння матеріалу школярами. Представлені прийоми включати в себе: застосування інтерактивних карт, аналіз за допомогою географічних інформаційних систем (ГІС), дослідження різноманітних культурних аспектів регіонів, застосування відеоматеріалів та ігор, проведення екскурсій, здійснення дослідницької роботи [24].

Прийоми навчання, які застосовуються в географії, повинні формувати розуміння різних географічних понять та процесів, а також залучати школярів до дослідницької та творчої роботи. Важливе значення має розвиток навичок аналізу та синтезу географічної інформації, а також підвищення мотивації до вивчення географії та розвитку критичного мислення.

При навчанні географії необхідно застосовувати наступні методичні прийоми [25, 28]:

1) Використання карт та географічних інформаційних систем, представлені методи дозволяють учням побачити просторові залежності між явищами та процесами, а також зрозуміти, як вони взаємодіють між собою.

2) Використання аналітичних методів дозволяють учням аналізувати та порівнювати дані, що вони зібрали, з метою зрозуміти закономірності та тенденції.

3) Використання мультимедійних технологій включають в себе відео, аудіо та графічні зображення, які допомагають учням зрозуміти складні концепції та процеси.

4) Використання ролей та ігор: ці методи дозволяють студентам грати в ролі різних агентів, що допомагає зрозуміти взаємодію різних сил та процесів в географічному просторі.

5) Використання зовнішніх джерел інформації, до яких належать екскурсії, інтерв'ю з експертами та інші джерела, які допомагають учням зрозуміти реальність та застосовувати знання в практиці.

При викладанні теми «Зовнішня торгівля Франції», слід використовувати наступні засоби навчання [25, 28]:

Дебати та обговорення. Застосування представлених прийомів дозволяє учням обговорювати різні погляди на зовнішню торгівлю Франції, оцінювати її сучасний стан та перспективи розвитку. Відповідні прийоми допомагають розвивати критичне мислення та навички аргументації у учнів.

Рольова гра. Під час навчання теми «Зовнішня торгівля Франції» доречно застосування відповідного прийому, завдяки якому учні можуть обігравати різні ситуації, які насамперед пов'язані з різними напрямками розвитку зовнішньої торгівлі Франції. Цей прийом допомагає учням зрозуміти наслідки різних економічних зв'язків.

Використання мультимедійних технологій. Під час опанування теми «Зовнішня торгівля Франції» слід застосовувати різноманітні відео, фото та аудіо матеріали. Застосування відповідних приймів допомагає зрозуміти реальний стан зовнішньої торгівлі Франції [17].

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА УРОКУ З ТЕМИ «ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ФРАНЦІЇ» В 10 КЛАСІ

3.1. Місце теми «Зовнішня торгівля Франції» в курсі «Географія: регіони та країни».

Шкільний курс «Географія: регіону та країни» зумовлює формування у школярів цілісної картини про світову спільноти незалежних держав, на підставі її всебічного вивчення.

На представлений курс виділяється 52 годин (1,5 годин на тиждень) [7]. Загальною метою курсу є формування у учнів 10 класу географічної картини світу, яка базується на вивченні системи розселення, на аналізі просторової організації економічної діяльності в окремих регіонах і країнах Світу, з урахуванням певних сучасних геополітичних, соціальних, економічних та екологічних аспектів.

В рамках курсу «Географія: регіони та країни» Франція вивчається в розділі 1 Європа, під час розглядання теми № 2: Країни Європи. При опануванні інформації про Францію, учні повинні сформувати власне уявлення про місце країни у світі та регіоні. Вчитель повинен розповісти учням про модель економічного розвитку, яка зумовлює місце Франції у міжнародному поділі праці. Учні повинні зрозуміти систему розселення та засвоїти особливості та етапність постіндустріального розвитку країни. Важливе значення мають характеристики домінуючих складників третинного сектору економіки Франції [7].

Обов'язковим є характеристика промислового виробництва країни, що визначає її міжнародну спеціалізацію, а також специфіку аграрного сектору. Учні повинні зрозуміти типові риси просторової організації господарства та зовнішні економічні зв'язки Франції.

Важливим є значення Міжнародних зв'язків, особливо в контексті сучасної ситуації в Україні.

Після вивченні відповідної теми учень повинен вміти складати комплексну економіко-географічну характеристику Франції та створювати картосхему з просторової організації економіки досліджуваної країни [3].

Згідно з навчальної програми учні повинні знаходити та систематизувати необхідну інформацію для описання Франції. Учні повинні вміти використовувати тематичні карти для обґрунтування специфіки системи розселення та розміщення центрів виробництва товарів і послуг у межах Франції. Учні повинні розуміти критерії рейтингових показників соціально-економічного розвитку Франції, для обґрунтування її місця у світі та регіоні [7].

Учні повинні вміти пояснювати причини спеціалізації сільського господарства та розміщення основних регіонів промисловості, а також обґрунтовувати особливості структури експорту й імпорту товарів та послуг у Франції.

3.2. План-конспект уроку

При написанні відповідної кваліфікаційної роботи, нам було необхідно розробити план-конспект уроку, в контексті викладання курсу «Географія: країни та регіони», на тему: «Зовнішня торгівля Франції». Представлене заняття було визначено нами, як урок засвоєння нових знань, який надасть можливість учням опанувати матеріал із зазначеної теми [1, 2, 4].

Розроблений урок складається з кількох складових частин, а саме:

- 1) *Організаційний момент* (під час відповідної складової уроку, потрібно зробити перевірку присутності учнів на занятті та здійснити їх налаштування на хорошу роботу);

2) *Актуалізація опорних знань* (під час відповідної частини уроку, учні актуалізують власні знання, за рахунок використання двох методичних прийомів, а саме: «асоціація» та «мозковий штурм»);

3) *Мотивація пізнавальної та навчальної діяльності* (на відповідному етапі уроку, учням доводиться інформація про тему та мету заняття);

4) *Вивчення нового матеріалу* (вчитель завдяки застосуванню кількох методичних прийомів, пояснює учням новий матеріал);

5) *Закріплення вивченого матеріалу* (використовуючи прийом «картографічний практикум», учні закріплюють новий матеріал);

6) *Підсумок уроку* (вчитель проводить аналіз уроку, спрямовує увагу учнів на різних найбільш важливих моментах, виставляє оцінки);

7) *Домашнє завдання* (учням оголошується параграф для вивчення та надається домашнє завдання).

Мета уроку: ознайомити учнів з поняттям «зовнішня торгівля»; сформувані уявлення про фактори розвитку зовнішньої торгівлі Франції; допомогти учням сформувані власні навички роботи із фаховим картографічним матеріалом; визначити просторові особливості зовнішніх торгівельних зв'язків Франції та охарактеризувати їх перспективи; підвищити вміння учнів опрацювати статистичний матеріал, аналізувати та систематизувати його; продовжити формувати географічний світогляд.

Обладнання: фізична та політична карти Світу та Європи, підручники «Географія» 10 клас, географічні атласи для 10 класу (або 10-11 класів), додаткова література, презентація.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні опанують та навчаться:

- складати комплексну економіко-географічну характеристику Франції;

- будувати картосхему просторової організації економіки Франції;

- аналізувати спеціалізовані карти для обґрунтування специфіки системи розселення та розміщення виробництва товарів і послуг у межах Франції;
- розуміти рейтинги показників соціально-економічного розвитку Франції, для визначення її місця у світі та регіоні;;
- обґрунтовувати особливості зовнішніх торгівельних зв'язків країни, що вивчається;

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Привітання вчителя до учнів, перевірка присутності та налаштування школярів на продуктивну роботу.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ

Застосування методичного прийому «Асоціація»

Вчитель проговорює та пише на дошці поняття пов'язані із темою уроку: «міжнародний поділ праці», «міжнародна спеціалізація», «зовнішні зв'язки», «зовнішня торгівля», «постіндустріальний розвиток», «країни великої сімки», «франкофонія». У відповідь учні повинні проговорити асоціації, які у них виникають при озвучені представлених понять [5, 12].

Вчитель синхронно аналізує висловлювання учнів, проговорює їх позитивні та негативні риси, робить висновки, про ступінь їх обізнаності, щодо представленої теми.

Застосування методичного прийому «Мозковий штурм»

Давайте проаналізуємо власні знання щодо Франції та зовнішніх торгівельних зв'язків які вона має, визначте з якими країнами найбільш тісні зв'язки, які зв'язки з Україною (можливі відповіді учнів) [1, 2, 12, 21]:

- Франція посідає 1 місце в Європі за кількістю АЕС;
- Франція займає 1 місце в Європі за виробництвом сільхозпродукції;
- Франція - світовий законодавець моди;
- Франція займає 1 місце в світі за кількістю рекреантів (понад 60 млн на рік);
- Франція займає 2 місце в світі за вартістю сільгосппродукції;
- Франція посідає 2 місце в світі за збором винограду та експортом вина;
- Франція посідає 4 місце у світі за розвитком машинобудування;
- Франція посідає 4 місце у світовій економіці за обсягами ВВП;

ІІІ. МОТИВАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Давайте разом спробуємо визначити певні специфічні особливості Франції, які формують всім відомі асоціації:

Синій, червоний і білий кольори — кольори прапору цієї держави.

Девіз країни — «Свобода, рівність, братерство».

Гімн Франції — «Марсельеза».

Міста із загально відомими назвами — Фужер, Коньяк, Баккара, Пломб'єр.

Місцевості із загально відомими назвами — Шампань, Бордо, Гасконь, Бургундія, Божоле, Прованс, Савойя.

Представлені слова ви не один раз зустрічали у світовій лексиці. Кожна жінка на Землі прагне мати одяг від відомих модельєрів цієї країни.

Про яку ж країну Європи ми сьогодні будемо з вами говорити?

Так, звичайно, це — Республіка Франція.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Наведений матеріал, що вивчається на даному розділі вимагає застосування випереджаючих домашніх завдань. В цьому контексті учні за бажанням можуть отримати завдання та побути в ролі спеціаліста певної галузі науки.

Важливим завданням для кожного учня, буде самостійний пошук матеріалів відповідно до теми «Зовнішня торгівля Франції». Представлена форма роботи є досить ефективною, тому що учні у більшості випадків, із великим захопленням та піднесенням її виконують. Дуже важливо, щоб протягом підготовки представлених завдань, підтримувати пізнавальний інтерес учнів та їх зацікавленість у вивченні нового матеріалу. В процесі проведення відповідної форми роботи, учні порівнюють знайдену інформацію з власним життєвим досвідом, виявляють спільні та відмінні риси в географічних явищах та процесах, розвивають уміння застосовувати наведені знання на практиці. Після підготовки кожен учень, під час уроку знайомить однокласників зі своїми здобутками використовуючи мультимедійні засоби.

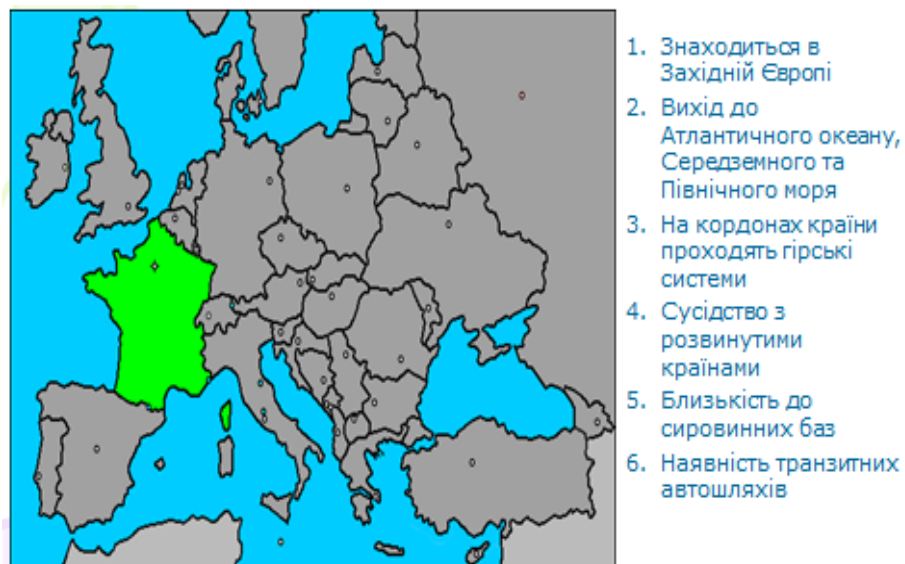

Рис. 3.1. Географічне розташування Франції

При поясненні навчального матеріалу використовується самостійно складені карти господарства Франції. Ці карти є досить наочними та містять великий обсяг цікавої та необхідної інформації з теми уроку.

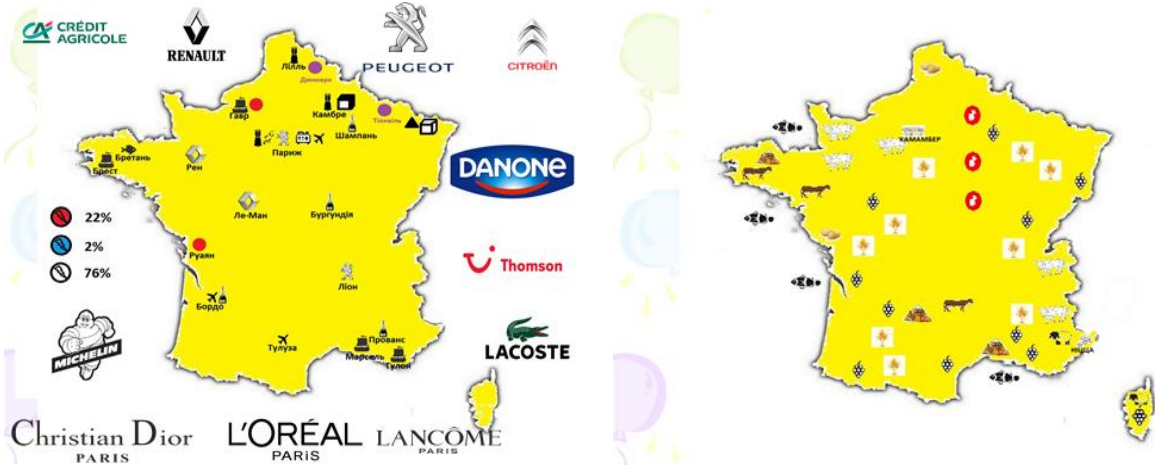

Рис. 3.2. Спеціалізація окремих регіонів Франції

Експорт – 505 млрд. дол.	Імпорт – 525 млрд. дол.

Рис. 3.3. Зовнішню-економічні зв'язки Франції

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Методичний прийом «Картографічний практикум»

Використовуючи різноманітні спеціалізовані карти та атласи Європи, визначте, в межах якої частини субконтиненту розташована відповідна країна. Яке просторове поширення провідних сільсько-господарських та промислових центрів Франції? Назвіть та знайдіть на

карті основних партнерів Франції по зовнішньоекономічним зв'язкам.
Які зв'язки між Францією та Україною?

VI. ПІДСУМОК УРОКУ.

Франція представляє собою високорозвинену постіндустріальну країну Європи, яка характеризується сприятливим географічним положенням та має різноманітні природні умови та ресурси.

Провідними галузями промисловості Франції є енергетика, машинобудування та хімічна промисловість. Найбільші райони концентрації промисловості зосереджені на сході країни.

Інтенсивне сільське господарство Франції забезпечує власні потреби країни, а також експортує значну кількість продукції.

Франція має добре розвинений транспортний комплекс.

Важливою галуззю міжнародної спеціалізації Франції є туризм, сучасна економіка її інтегрована в ЄС та світове господарство.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- Опрацювати § 11 підручника.
- За пропозицією вчителя, окремі учні готують повідомлення про «Зовнішні торгівельні зв'язки Франції».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження ми дійшли наступних висновків:

1. Франція - це країна в Західній Європі, з населенням понад 67 мільйонів людей і столицею в Парижі. Франція є однією з провідних держав світу з багатою історією, культурою та туристичним потенціалом. У економічному відношенні Франція є однією з найбільших економік у світі, з ВВП близько 2,8 трильйонів доларів у 2021 році. Вона має розвинену промисловість та сектор послуг, а також є великим експортером сільськогосподарської продукції та товарів промислового призначення.

Франція є членом Європейського Союзу, який є важливим партнером її зовнішньої торгівлі. Крім того, у Франції є велика кількість міжнародних компаній, таких як Renault, Airbus та Total, що забезпечують значний внесок у світову економіку.

2. Тема «Зовнішня торгівля Франції» викладається в 10 класі в курсі «Географія: регіони та країни», в розділі 1 «Європа». Саме в цій темі учням наводиться інформація про Францію. Визначається місце країни у світі та регіоні. Аналізується модель економічного розвитку, а це дозволяє визначити місце країни у міжнародному поділі праці. Наводиться система розселення. Визначаються особливості сучасного постіндустріального розвитку Франції. Наводяться складники третинного сектору. Описуються промислові виробництва, які зумовлюють міжнародну спеціалізацію країни. Аналізуються особливості аграрного сектору. Визначаються зовнішні економічні зв'язки.

3. Під час викладання теми «Зовнішня торгівля Франції» використовуються різноманітні методи, засоби і прийоми навчання. Серед методів виділяються: проблемного навчання, проектування, інтерактивної взаємодії, дослідницького навчання, картографічний.

Серед засобів мають місце: книги та навчальні посібники, відео та аудіо матеріали, інтерактивні матеріали та спеціалізовані прилади.

Серед прийомів навчання виділяються: дебати та обговорення, рольові ігри, дослідницька робота, мультимедійні технології та екскурсії.

4. Нами був розроблений урок на тему: «Зовнішня торгівля Франції». Представлений урок визначений нами, як урок засвоєння нових знань. Зазначене заняття складається з наступних складових частин: організаційного моменту, актуалізації опорних знань, мотивації пізнавальної та навчальної діяльності учнів, вивчення нового матеріалу, закріплення вивченого матеріалу, підсумок уроку, домашнє завдання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aharoni, Y. (2019). International Trade and the French Economy. The French Economy: A Comparative Overview, 103-126. doi: 10.1007/978-3-319-89897-3_5
2. Badinger, H. (2020). The Gravity of French International Trade: An Update. *Empirica*, 47(1), 1-13. doi: 10.1007/s10663-019-09450-6
3. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн. Навчальний посібник. – К.: Академія. – 2005. – 704 с.
4. Борисова Н. М. Внешняя торговля Франции: структура, особенности, перспективы / Н. М. Борисова // Экономика мировой торговли. - 2018. - Т. 62, № 10. - С. 80-95.
5. Варакута О.М. Формування географічних понять //Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 6. – С. 28-31.
6. Географія. 10 – 11 класи. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 р. – 25 с.
7. Географія. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 р. – 77 с.
8. Гілецький Й.Р. Теоретичні засади формування змісту загальної географічної освіти//Географія та основи економіки в школі. – 2002. – №2. – С. 18-21.
9. Гілецький Й.Р., Сливка Р.Р. Соціально-економічна географія світу. 10 клас. Пробний підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 400 с.
10. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: навч. Посібник. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 200с.
11. Касіяник І.П., Мисько В.З. Методика навчання географії (теоретичний аспект). Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2017.–214 с.
12. Коберник С.Г., Коваленко Р.Р. Географія: Підручн. Для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Харків: Оберіг, 2010. – 304 с.

13. Кобернік С. Г. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: [Навчально-методичний посібник] / Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Скуратович О. Я.; За редакцією С. Г. Коберніка. — Навч. книга, 2005. — 319 с.
14. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі. — К.: — Стафед-2,— 2000. — 320 с.
15. Корнєєв В.П. Методичні засади побудови підручників з географії // Географія та основи економіки в школі. — 1999. — №3. — С. 25-26.
16. Корнєєв В.П. Форми навчання географії в школі: Посібник для вчителя. — Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2004. — 224 с.
17. Лідер, В. О., Лобко, І. В. Географія Франції: Економіка та соціальна географія. Київ, 2010. — 234 с.
18. Лозова В. І. Теоретичні засади виховання та навчання / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. — Х.: «ОВС», 2002. — 400 с.
19. Малая О.І. Інтерактивні та ігрові форми навчання на уроках географії // Географія та основи економіки в школі. — 2003. — №3. — С. 18-24.
20. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія і практика. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 528 с.
21. Масляк П.О. Країнознавство. Підручник 2-ге вид. випр. і доп. — К.: Знання.
22. Організаційні форми навчання /За ред. Ю. І. Мальованого. — К.: 1991. — 188 с.
23. Пестушко В.Ю. Географія: Підруч. Для 10 кл. загально світ. Навч. Закл.: Рівень стандарту, академічний рівень. — К.: Генеза, 2010. — 304с: іл.
24. Саюк В.І. Класифікація ігор та ігрові форми навчання географії //Географія та основи економіки в школі. — 2000. — № 4. — С. 15-18.

25. Саюк В.І. Місце і роль ігрових технологій у навчанні географії / В.І. Саюк // Географічна наука і освіта в Україні. Зб. наук. праць. – К. : Фітосоціоцентр, 2000. – С. 63-64.
26. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науковометод. посібник / За редакцією О.І. Пироженко. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 192 с.
27. Шоробура І.М. Виховні можливості шкільної географії / І.М. Шоробура / Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць. Київ – Запоріжжя, 2004, Вип. 32. – С. 380-385.
28. Шоробура І.М. Шкільна географічна освіта: історія, проблеми, перспективи / І.М. Шоробура. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2005. – 160 с